

Thema: Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde

PREEK

naar aanleiding van Jesaja 65,17-18

op de derde zondag van advent

13 december 2020

Liturgie

Mededelingen van de kerkenraad

Toelichting op bloemstuk

Aansteken van de eerste, tweede en derde kaars

Alle ellende van vroeger zal vergeten zijn, want dit is het woord van onze God: Ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

LB 766 : 1 Ik zag een nieuwe hemel zich verheffen (zonder nadere aankondiging)

Votum en groet

LB 766 : 2 Jeruzalem is als een bruid getreden

Gebed

Zijn naam is Jezus - schoolied

Schriftlezing:

- *Jesaja 65,17-25*
- *Openbaring 21,1-5*

Psalm 87 : 1,2,5 Jeruzalem, de Godsstad hier beneden

Preek – Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde

LB 444 : 1,3,5 Nu daagt het in het oosten

Apostolische Geloofsbelijdenis

Psalm 33 : 8

Dankzegging en voorbede

Collectemoment

LB 439 : 1,2 Verwacht de komst des Heren

Zegen

Gemeente van de Heer Jezus Christus,

Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde – daar zijn we naar toe op weg.

Misschien droom je er wel van.

Over hoe mooi het er zal zijn.

Hoe het er in die nieuwe wereld uit zal zien.

Hoe het zal zijn – om *bij Christus* te zijn, zoals de Bijbel dat noemt (Fil. 1,23).

En of je er je geliefden terug zult zien – je man, je vrouw, je kind.

Het is zo onvoorstelbaar!

Er zijn er – ook misschien in jouw omgeving – misschien ook die er niet of niet meer van dromen. Die misschien wel vinden dat hun droom als een zeepbel uiteengespat is.

Die denken: de hemel op aarde? Vergeet het maar.

Die alleen maar oog hebben voor het uitzichtloze van het leven.

Of op z'n hoogst voor dat wat Paulus ergens noemt: *laten we eten en drinken, want morgen zijn we er niet meer* (vrij naar 1 Kor. 15,32). Dat de apostel die opvatting allerm minst deelt zal duidelijk zijn, maar herkenbaar is het wel, niet alleen in de tijd van Paulus, niet alleen in de tijd van de profeet Jesaja (een eeuw of 6 eerder), maar ook voor onze tijd.

Misschien herken je jezelf er wel in.

Als het je tegen zit.

Als een depressie vat op je krijgt.

Als je oog in oog komt te staan met het sterven.

Als...

Ja, als het donker is in je leven.

Wat is het dan goed te weten dat er lichtpunten zijn.

Lichtpunten – die het duister doorbreken.

Lichtpunten – die je uitzicht bieden.

Lichtpunten – als stralende herkenningpunten, richtpunten, oriëntatiepunten.

Punten die je laten zien: daar moet ik zijn.

Die je daar niet alleen naar leren uitzien.

Die je ook leren om er op af te gaan.

Die je leren om de koers van je leven erop te richten.

**

In deze tijd van advent klinkt de vraag: waar droom jij eigenlijk van?

Met die vraag is niets mis.

Waar droom jij van? Waar droom ik van?

Waar verlang jij eigenlijk naar?

En hoe sterk is dat verlangen?

Daar ging het twee weken geleden ook over – toen we het hadden over de dag van de HEER, de dag waarop de tempel en de berg waarop die tempel staat rotsvast zal staan, de dag waarop de volken daar samendrommen om de HEER te dienen.

Dat het niet alleen toekomstmuziek was bleek toen aan het eind de oproep klonk:

Kom mee, laten wij leven in het licht van de HEER (2,5).

Die oproep zette je met beide benen in de werkelijkheid van vandaag.

Zeker, de toekomst mag je verlangen bepalen.

Maar vergeet niet dat die toekomst nog moet aanbreken, dat die toekomst het weerbarstige van de werkelijkheid van het hier en nu niet wegneemt.

Het laat zien hoe ons denken (en dus ook: hoe ons verlangen!) gekenmerkt wordt door de situatie waarin we ons bevinden. En misschien nog wel meer: hoe ons verlangen gekleurd wordt door het feit dat we de ene keer dichter bij God leven dan de andere keer, door het feit dat we er de ene keer meer mee bezig zijn dan de andere keer.

Daarom kan het zomaar zijn dat er mensen zijn vol verlangen uitzien naar die nieuwe hemel en die nieuwe aarde.

En dat er tegelijk mensen zijn die misschien wel zouden willen dat ze er wat meer naar verlangden.

Om er nog maar van te zwijgen hoe er ook zijn die het verlangen naar zo'n grootse toekomst kwijt lijken te zijn...

**

Dan is het goed te horen – en we krijgen het vandaag te horen! – dat er méér is dan dat waar wij naar verlangen, dat er méér is dan dat waar wij van dromen. Méér dan om dat waar wij van dromen is dat waar God van spreekt. Wat Hij laat zien – de vorige keer ging het over een *visioen* dat Jesaja zag. Over een droom die hij had – opgeschreven in Jesaja 2. Niet zomaar een droom, maar een droom waarin de HEER hem iets duidelijk maakte. Vandaag, 63 hoofdstukken verder, gaat het weer over iets wat de HEER laat zien en horen. En opnieuw klinkt daarin verlangen door – zijn verlangen. *Zie, ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde* (65,17). Te midden van alle ellende en geweld dat de wereld van Jesaja voortbrengt (en vandaag is het al niet veel anders!) laat de HEER horen dat Hij er is. Dat Hij de Aanwezige is. Dat Hij zijn naam wáár maakt: Ik zal er zijn. Dat Hij je hoop en je troost in donkere dagen is. Dat de toestand voor jou misschien wel ellendig is, hopeloos lijkt. Daar gaat ook de profeet niet aan voorbij. Hoor maar hoe hij het er aan het slot van vers 19 over heeft: *niemand zal meer klagen, niemand zal nog huilen van verdriet* (BGT).

Ik schep een nieuwe hemel – dat betekent dat God nog steeds bezig is. Dat zijn scheppingswerk niet ophoudt. Dat Hij na de schepping van hemel en aarde, zo magistraal beschreven in de eerste hoofdstukken van de Bijbel, niet opgehouden is te scheppen. Nog steeds is God *scheppenderwijs* (Hans Bouma) bezig. Het is als met een groot bouwproject – denk er eens aan hoe ze hier in Terneuzen bezig zijn met de nieuwe zeesluis. Alles lijkt daar door elkaar te krioelen. Als leek heb je misschien geen flauw idee waar ze mee bezig zijn en waar het allemaal naar toe gaat met het hele project van de zeesluis. Maar het komt af – dat weet je. Bij die zeesluis heb je het nog over iets waar mensen mee bezig zijn. Iets waarvan je ook weet: dan en dan zal het waarschijnlijk klaar zijn. Wat ik begrijp is dat het niet einde 2022 maar voorjaar 2023 wordt. Maar met dat waar God mee bezig is ligt het anders. Nog steeds is Hij bezig met het scheppen van die nieuwe hemel en die nieuwe aarde.

Je hoort het terug – verderop in de Bijbel. Hoor wat Petrus zegt in zijn brief: *wij vertrouwen op Gods belofte en zien uit naar een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waar gerechtigheid woont* (2 Pet. 3,13). Hoor wat Johannes in het laatste boek van de Bijbel: *Ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Want de eerste hemel en de eerste aarde zijn voorbij* (Opb. 21,1).

Waar ons verlangen op en neer gaat, getekend is door de situatie waar we in zitten, getekend is door dat wat ons bezig houdt (misschien wel tot in onze dromen toe) – daar is God bezig met zijn project schepping. Daar is het God die zegt: het komt af – die nieuwe hemel en die nieuwe aarde. Hij maakt het af – in zijn Zoon Jezus Christus. Hem mag je verwachten – in de donkere dagen van advent.

Misschien lijkt het er even op dat je Christus ver moet zoeken in die visionaire woorden van Jesaja.

Misschien lijkt het erop dat de woorden over pasgeboren baby's die het niet redden en over oude mannen die niet eerder doodgaan dan dat ze 100 geworden zijn (wie wordt dat nog?) gaan over wat het voor ons betekent.

En dat er misschien wel erg veel gezegd wordt over huizen die ze bouwen en bewonen, over wijngaarden die ze planten en waarvan ze de druiven eten, over zegen die de HEER geeft aan mens en dier.

Daar gaat het ook over.

Maar vergeet dan niet dat het er ook over gaat dat het de HEER is die Jeruzalem in volle luister herstelt.

Hij herschept Jeruzalem – zo heet het.

Jeruzalem – als het hart van de nieuwe wereld.

Geldt dat van het Jeruzalem van vandaag?

Ik denk dat de woorden die de profeet spreekt gaan over het Jeruzalem waar deze God zijn Zoon het leven heeft gegeven.

Het is het Jeruzalem waar de opgestane Heer Jezus Christus zich heeft laten zien.

Dáár heeft Hij het doen horen dat we wereld, die nieuwe hemel en die nieuwe aarde waar God scheppenderwijs mee aan het werk is zijn wereld is.

Dat is een wereld waaruit het onrecht voorgoed verbannen is.

Een wereld waar de profeet over sprak – aan het slot van die machtige woorden:

*Niemand doet kwaad, niemand sticht onheil
op heel mijn heilige berg – zegt de HEER (65,25).*

Zo werkt God – scheppenderwijs!

**

Hoe wonderlijk dat is blijkt ook uit wat er volgt.

*Wat er vroeger was raakt in vergetelheid,
het komt niemand ooit nog voor de geest.*

Alles is dan vergeten.

Fijn – als het gaat over alles wat je wel graag zou vergeten.

Over dat wat je graag ver weg wilt stoppen.

Over dingen waar je je misschien kapot voor schaamt.

Over dingen waar je nooit meer aan terug wilt denken.

Als je aan dat soort dingen denken – en wie kent ze niet? – dan zal het je niet zoveel moeite kosten om er met de profeet en met de God in wiens naam deze profeet spreekt ernaar te verlangen om nooit meer te denken aan vroeger.

Maar ben je dan alles kwijt?

Ben je ook dat kwijt wat je hier lief is, wat je koestert?

Een collega van vroeger – hij is inmiddels bevorderd tot hoger heerlijkheid – mocht graag een couplet aanhalen uit het Liedboek voor de Kerken dat ging over het nieuwe Jeruzalem en dat die stad als volgt bezong (LB 737 : 18):

*En Luther zingt er als een zwaan
en Bach, de grote Bach,
die mag de maat der engelen slaan
de lieve lange dag.*

Hoeveel ontzag ik ook heb voor Luther en niet minder voor Bach, de grote Bach – ik denk dat dit wel heel erg concreet is.

Onze kijk op de toekomst is nog troebel. Wij kijken nog in een wazige spiegel, zegt Paulus (1 Kor. 13,12). Nog afgezien van het feit dat hetzelfde lied onbekommerd zingt over negers die hun loftrompet steken (een manier van zeggen die je vandaag ongetwijfeld op kritiek zou komen te staan) is dit wel een erg concrete manier van voorstellen hoe Gods nieuwe wereld er uit komt te zien.

Het lijkt of Jesaja een heel andere kant op gaat – als hij zegt dat alles van vroeger vergeten is, helemaal vergeten.

Maar het is de vraag of de woorden van de profeet in die zin uitgelegd moeten worden.

Alles vergeten? Echt alles?

In het laatste Bijbelboek gaat het over mensen die gestorven zijn, die mogen uitrusten van hun inspanning – en dan hoor je hoe er bij staat dat *hun daden hen vergezellen* (Opb. 14,13).

Het is maar één van de momenten waaruit blijkt dat er straks ook dingen zijn die niet vergeten worden.

Alles zal in het vuur komen – zegt Paulus ergens (1 Kor. 3,13). Dan zal er veel verbranden en vergaan – en dus vergeten worden. Maar er zullen ook dingen gelouterd uit tevoorschijn komen.

Wat Jesaja zegt moet wel betrekking hebben op dat wat niet thuishoort in Gods nieuwe wereld.

Ziekte en dood.

Ellende en verachting.

Het zal weg zijn – voorgoed vergeten: alles wat zonde is en gevolg van de zonde.

Want als er één ding niet thuishoort bij God en dus ook niet thuishoort in zijn nieuwe wereld, dan is het wel de zonde.

Zoals ook de profeet Micha het zegt (7,19):

*Opnieuw zult u zich over ons ontfermen
en al onze zonden tenietdoen.*

Onze zonden werpt u in de diepten van de zee.

Nooit komt deze God erop terug.

Nooit meer wrijft Hij het je onder de neus.

Voor Hem betekent vergeven werkelijk dat het vergeten is.

**

Het mooie – misschien wel het allermooiste – is dat het daarmee niet is gedaan.

Die nieuwe wereld – dat is niet alleen een wereld zonder zonde, zonder zorg, zonder ziekte. Dat ook.

Maar méér nog dan zonder ellende is die wereld een wereld van blijdschap.

Een wereld van één en al vreugde.

Je hoort het in de woorden van de profeet: wat een blijdschap klinkt er in door.

Het is een blijdschap die je nu al blij mag maken.

Het is een blijdschap waar deze zondag in het kerkelijke jaar ook naar genoemd wordt – *Verheug u!*

Het is de vreugde waarover ook Johannes het heeft in het boek Openbaring.

Daar gaat het ook over de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Daar gaat het ook over het feit dat de tranen van je ogen gewist worden.

De tranen van hen die de dood in de ogen moeten zien.

De tranen van hen die leven in de gebrokenheid van ziekte en zorg.

De tranen van hen die weten van verlies en rouw.

Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen. Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was is voorbij (Opb. 21,4).

Maar ook dáár is niet het belangrijkste dat er dingen *niet* meer zijn, maar dat deze God erbij zal zijn. *Gods woonplaats is onder de mensen, hij zal bij hen wonen. Zij zullen zijn volken zijn en God zelf zal als hun God bij hen zijn (Opb. 21,3).*

Dat ligt op één lijn met wat je hoort van Jesaja:

*Er zal alleen maar blijdschap zijn
en groot gejuich om wat ik schep (65,18).*

Méér dan dat waar jij misschien naar kunt verlangen, méér dan dat waar jij misschien van droomt, en tegelijk: ook méér dan dat waar jij niet meer van durft te dromen of van wilt dromen omdat jouw dromen uiteengespat zijn als die zeepbel waar ik het over had – méér dan dat geldt dat de toekomst niet afhangt van wij ervan denken, wat wij ervan merken, wat wij ervan vinden.

Die nieuwe hemel en die nieuwe aarde – die komen bij God vandaan.

Die blijdschap en dat gejuich – die komen bij God vandaan.

Hij schept vreugde in wat er gaat komen.

Juich je mee?

Amen.